

Wacha Imre: Igényesen magyarul

Napjainkra a világ meglódult. A gondolkodás, a beszéd irama felgyorsult, és – talán ezért is – felszínesebbé, elnagyoltabbá vált az erkölcs, az azt hordozó gondolat, az ezt kifejező beszéd is. Nehezebben, pontatlanabban, gyakran követhetlenebbül fogalmazzuk meg gondolatainkat, henyébben ejtjük a szót, következképpen szavainkkal, beszédünkkel nehezebben jutunk el szívtől szívig, lélektől lélekig.

Ahhoz, hogy mondanivalónk hatni tudjon, nem elegendő a gondolatoknak bármilyen jó és hatásos nyelvi megfogalmazása, és a beszédhangoknak, hangsoroknak pontos, tiszta kiejtése. Hatása szempontjából nem közömbös, hogy a nyelvi formába öntött gondolatok értelmesen: értőn és értetően hangzanak-e el. Ugyanis a beszédműnek helyes, igényes, művelt emberhez illő „okos” hangzása teszi lehetővé, könnyíti meg gondolataink megértését, átélését; esetleg még esztétikai örömet is szerez a hallgatónak. Annak, aki a beszéd meghallgatásakor bizony eléggé erőteljes, intenzív agymunkát végez. Hiszen bármennyire készségesen hallgatja is a beszélőt, számára ismeretlen logikai rendszerben és neki szokatlan nyelvi formában megszerkesztett gondolatokat, fejtegetéseket kell meghallgatnia, megértenie – esetleg elsajátítania.

A hallgató számára az észlelésnek, azaz a meghallásnak és a felfogásnak a nehéz munkáját akkor könnyítjük meg, ha mondanivalónkat tisztán, könnyen érthetően mondjuk el. Úgy kell megszólaltatnunk, hogy hangunk, bármekkora teremben beszélünk is, könnyen eljusson a hallgatók füléhez. Ehhez szükséges, hogy beszédünk a szűkebb értelemben vett kiejtés szempontjából szabatos, helyes, a nyelvileg művelt emberhez illő és méltó legyen.

De mindez még nem elég. Úgy kell beszélnünk, hogy lehetővé tegyük azt is: az időben egymást követő hangsorokból a hallgató könnyen ki tudja választani a lényegeset és a kevésbé fontosat, esetleg a lényegtelenet. Hallgatónk ne csak egymás után elhangzó hangsorokat, mondatokat halljon, hanem egymáshoz kapcsolódó gondolatokat, egyszóval: értelmes beszédet!